

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal:
főntca, 328-ik szám alatt,
az Eperjesi Bankegylet könyvnyomda-helyiségeiben.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény,
valamint előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz kuldvé:

Egy évre : : : : : 4 frt.
Félévre : : : : : 2 „
Negyedévre : : : : : 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten
és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DIJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös
hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitván minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen
levelek csak ismerős kezektől fogadhatnak el.

KOLOSY MIKLÓS.

Elszomorító látvány, ha egy magasan álló
lombos és bőségesen gyümölcsöző fát a vad
orkán kegyetlenül letipor; de mennyivel el-
szomorítóbb, ha a törzs mindenki által bámult
díszes koronája porba hanyatlik, mert gyöke-
reit hitvány féreg mardosta össze!...

Kolosy erős és szívós lelkületével bizo-
nyára győzelmesen tudott volna dacolni és
megküzdenni viharral és orkánnal; az alattom-
ban rágódó féreg ellen azonban nincsen
fegyver; az lassan, de biztosan dönti meg
áldozatait.

Még néhány nap előtt körünkben idő-
zött, látszólag jól érezve magát, gyönyörköd-
tetve minket szelleme szikráival, szeretetre-
méltó modorával s kora reggeltől késő estig
forgatva a közügynek szentelt jeles tollát,
melyet soha sem pihentetett; akkor sem,
midőn egy hosszadalmas betegség csaknem
egy évig ágyhoz kötötte. Egy kínos műtétnek
kellett magát alávetnie; elvesztette egyik
lábát; tanulmányait, szellemi működését azon-
ban ez sem akasztotta meg. Azon időben
írta meg ugyanis „Tanulmányok a közigazga-
tás köréből“ című, ritka szakavatottságról,
a felvett tárgyat egész lényegében felölelni
tudó elméről s nagy szorgalomról tanúskodó
művét, mely országszerte méltó figyelmet
keltett.

S e férfi, Sárosmegye mindenki által
nagyrabecsült főjegyzője; e példás jellem,

nagy tehetség s a közügy fáradhatlan mun-
kája nincs többé.

F. hó 22-én terjedt el a megdöbbentő
hír, hogy Kolosy Miklós kálnási családi bir-
tokán, hová egy nappal előbb elutazott, vá-
ratlan gyászos halállal kimult.

Senki sem akart e hírek hitelt adni,
pedig fájdalom, való volt.

De mortuis aut nihil, aut bene! mondja
a példabeszéd. Kolosy Miklós azok közé tar-
tozott, kikről életében is csak jót lehetett
írni. Tevékenyebb s hivatásától áthatottabb
tisztviselőt, mint ő volt, alig lehet képzelni.
Jelleme, műveltsége, gazdag és alapos ismer-
etei, humora s mindenki iránt tanúsított
szíves modora s előzékenysége miatt általá-
nosan nagyrabecsülték.

A mi az ő tollából kikerült, az tartal-
mas és kerekded volt. Szintoly magasak
fölszólalásai is. Kiválóan klasszikus jellegű
volt azon beszédje, melylyel a Széchenyi-kör
alakuló közgyűlését megnyitotta; pohárköszön-
tései pedig tele voltak kedélyvel és élccel.

Kolosy személyében mindenesetre oly
számos kiváló tulajdonságok egyesültek, me-
lyek fényes pályát nyitottak volna meg szá-
mára. Hosszas, gyógyíthatatlan betegkedése
fájdalom, utját állotta, míg a kérlelhet-
len halál őt az élők közül kiszólitván, hirte-
len csapással akasztotta meg pályafutását.

A megyei tiszt kar következő gyász-
jelentést bocsátott ki:

„Sárosmegye tisztikara legbensőbb fá-
dalommal jelenti szeretve tisztelt tisztársuk
és barátjuk: cseleji Kolosy Miklós, Sáros-
megye főjegyzőjének, f. hó 21. életének 42-ik
évében történt gyászos kimultát.

A boldogultban a haza egy hü honpol-
gárt, a megye egy pótolhatlan tisztviselőt,

tisztársai s barátai pedig példás jellemű,
nemes erkölcsű s páratlan szívű férfit vesz-
tettek.

Hült tetemei f. hó 23-án délután 4
órákor fognak Kálnáson, a helvét hitvallás
szertartása mellett, örök nyugalomra tétetni.
Eperjesen, 1880. évi július hó 21.“

Mire e sorok napvilágot látnak, a korán
elhunyt jeles férfi földi maradványai koszo-
rúkkal elborítva, már ott nyugszanak a kál-
nási családi sírboltban.

Kolosy Miklós felejthetetlen lesz előttünk,
a kik őt ismertük, tiszteltük és szerettük!
Legyen neki könnyű a föld pora!

Eperjes, július 22.

A város a vigadó helyiségeit mégis bérbe
adta a Széchenyi-körnek.

E tényt, melyelfogva már e hó végével
egy állandóbb lakásba fogunk hurcolkodhatni, bár-
mely szempontból tekintve, örömmel vesszük tu-
domásul. Ezzel az állítás is meg van cáfolva,
melyet sokaktól hallottunk, hogy a vigadó a Szé-
chenyi-kör részére nem lesz megszerezhető.

Nem is vártunk egyebet városunktól, mely-
nek hatósága utolsó időben annyi tevékenységet
fejtett ki minden körül, mit közérdekűnek tart,
mint hogy németeink ellenzése s az akadémikus-
dók dacára a Széchenyi-kört szívesen fogadandja
lakásba, — mint hogy belátva körünk közmivelő-
dési s társadalmi fontosságát, sikeres működésé-
nek horderejét, méltányolva a mit ezen részben
elnémetesedett városban — a magyar nyelv és
szellem terjesztése, a művészet és tudomány
tágasabb körökbeni megkedveltetése céljából már
eddig is tett, ezen hazánkban jelenleg páratlan
intézet fenállását alkalmilag támogatni, s ez által
nemcsak jól felfogott saját, de a megye, a vidéki
s így a haza érdekeit is előmozdítani fogja; mert
utóvégre is azon meggyőződésre jut mindenki, hogy
e helyütt egyesült erővel egy oly szellemi védbást-
yát kell építenünk a burkosság és muszkaság

TÁRCA.

ÖT FORINT.

Írta
Wagner Janka.

S. György könyvvivő volt V. bankárnál; ő
egy szorgalmas, erényes és hü hivatalnok volt, ki
egész nap az irodából, a mely a bankár dolgozó
szobájával szomszédos volt, ki sem mozdult.

Szerette és becsülte őt az egész család, de
Iré, a bankár leánya, nem egyszer tudatta fényes
fekete szemével, hogy szerelmét viszonzza.

Egy napon beront a bankár az ottani biztos-
hoz kalap nélkül, dolgozó-öltönyben, haja, nyak-
kendője rendetlenül összekuszálva, lábain papucs,
alig volt képes szóhoz jutni, annyira ki volt mér-
lülve a futástól.

Nagy nehezen kitudták tőle, miért futott
annyira ily pongyola öltözkében.

Kora reggel, — így kezdé beszédét — látog-
tatást tett nála egy régi ismerőse, ki egy a szom-
szédvani földbirtokosnak ügyvédje, kivel már régebb
idő óta üzleti összeköttetésben volt.

Sürgős ügyek miatt jött, mint mondá, ily
korán.

A bankár szívesen fogadta, helyet foglal-
tatt vele szemben és kéré, lenne szíves a látoga-
tás okát vele tudatni.

A vendég röviden így szólt:

„Uram! Uraságom nekem tegnap húsz ezer
forintot adott egy ügy lebonyolítása végett; én a
pénzt ma éjjel kártyajáték közt elvesztém; ha én
ez összeget ma elő nem teremtem, el vagyok
veszve.

Ez ugyan mérvadó ügy önre nézve, szólt a
bankár fagyosan.

Nekem nem marad más hátra, mint őt
kérni, bankár ur, hogy ajándékozza nekem ez ösz-
szeget; ha megtagadja, úgy szemé előtt lövöm
meg magam. E szavaknál egy töltött pisztolyt
vett ki zsebéből, felhúzott kakassal.

A bankárnak is voltak töltött pisztolyai az
asztalon, ha talán valaki őt akarná megtámadni,
de itt nem volt rá szükség, mert az ügyvéd csak
magát akarta meglőni.

Azért hideg vérrrel így felelt:

Rám nézve ez ügy sem veszélyes, sem sürgős.
De igen veszélyes, szólt kárörömmel az ügy-
véd, mellényét és ingét hűvel felnyitva.

Nézzen ide, mellemre 10 kiló löpor van
kötve, ha e helyre célozom, úgy mindkettőnket a
falhoz röpit, és ott szörnyet halunk.

A bankár érzé, mint dermed meg a vér erei-
ben, midőn látta és hallá, mint csúszik a löpor
ide s tova.

Nos uram, szólt az ügyvéd gúnyos mosoly-
lyal, ad nekem húsz ezer forintot, vagy inkább a
levegőbe akar velem repülni?

És ezzel a pisztolyt mellének szegte.

A bankár homlokáról, félelemből a halálverít-
ték csepegett.

E veszélyes pillanatban egy ügyes kézmoz-
dulattal kirántják hátulról az ügyvéd kezéből a
pisztolyt, mielőtt elstűtötte volna.

A megmentő S. György, a bankár könyvvivője
volt, ki a mellékszobában e veszedelmes látogatót
hallá, lassan háta mögé lopódzva, és ügyesen, a
nélkül, hogy az észre vette volna, a legnagyobb
veszély pillanatában lefegyverezte.

Szerelem és hűség tette a különben oly sá-
padt, félénk ifjút, bátorrá, mint az oroszánt; ke-
mény tusa után sikerült neki a bankárral együtt
az ügyvédet a földre teríteni és ott a szőnyeggel

ugy beburkolni, hogy nem mozdulhatott; azután
futott a bankár oly pongyola öltözkében, mint
főnt mondám, a biztoshoz, tőle segílyt kért.

A biztos sietett is néhány rendőrrrel a szin-
helyre, hol a foglyot át is vették.

Az egész család együtt volt és hálaimát
rebegett a Mindenhatónak e szerencsés megmen-
tetésért, s nem győzték eléggé dicsérni és magasz-
tálni az ifju bátorságát abban a nagy pillanatban.

Az ifju reménye nőttön nőtt; itt van azon
perc, gondolá, melyben mindent remélhetek; most
itt az alkalom, hol szerelmem tárgyát kiérdemel-
tem és megkérhetem kezét magamnak, hisz Irén
fekete szemével oly buzdítólag nézett rá, hisz ő
a nap hőse.

„Fiam, — mondá a bankár reszketve, — fiam,
te megmentéd életedet és vagyonomat, jer hoz-
zám, meg akarlak érte jutalmazni, hadd jutalmaz-
zalak meg.

Reszketve, úgy hogy inogtak térdjei, közele-
dett az ifju; a bankár kezét nyujtá, S. György
térdre rogyott, megcsókolá a feléje nyujtott kezét,
melyben számára egy — — — öt-forintos volt.

Ez volt a jutalom!
S. György Amerikába ment, hogy szerelmét
felejtse; ott szorgalmasan dolgozott, később dohány-
tözsédét nyitott, hol közel egy fél millióra tett
szert. Tíz év után vissza jött, mindig szeretve a
bankár csinos fekete szemű leányát és sietett őt
felkeresni.

De Irén már rég férjnél és öt gyermek
anya volt.

S. Györgyöt rég elfelejtette!...

betörései ellen, melyet ne legyen lehetséges, mint a híres olasz várnégyszöget, egy pennavonással lebontani, vagy a mi több, altaladni.

Ha ez meg lesz, ha majd elhelyezkedtünk új lakásunkban, ott hamar otthonosan fogjuk magunkat találni, mert a város előzékeny háziur, s ez a helyiség most céljainknak leginkább megfelel addig, míg képesek leszünk magunk számára házat is építeni.

Igy állván a dolog, már most mehetünk tovább.

Keritsünk a Széchenyi-körnek nagyobb fenekét, hogy azt az eredeti eszmének megfelelő magasságra lehessen emelni, s hogy fennállása jövő időkre is biztosítottassék.

Változtassunk az alapszabályain, a mennyiben a változtatás e végből szükségesnek mutatkozik; módosítsuk a szabályzatokat s az ügyrendtartást a szerzett tapasztalatok alapján, s ez ügy tárgyalására vonatkozólag tegyük fel magunkban, hogy nem fogunk ragaszkodni célszerűtlen indítványainkhoz azért, mert tőlünk származnak, s nem fogjuk akadályozni a jó gondolat életbeléptetését azért, mert mástól ered. *Peter Janus.*

ADATOK

Eperjes szab. kir. város harmadfél század előtti jegyzőkönyveiből.

Városunk gazdag levéltárának bűvárlatával foglalkozva, a f. évi nagy szünetben ezen város régi jegyzőkönyveinek tanulmányozására szántam, azon reményben, hogy ezekből sok becses adatot meríthetek munkában levő monographiáim megírásához. Mohó vágygyal fogtam tehát hozzá e hó első napjaiban a legrégebb jegyzőkönyv kereséséhez, azonban nem csekély megütközéssel kelle tapasztalnom, hogy történelmi nevezetességű okmányokban oly dús levéltárunkban régi jegyzőkönyvek csak az 1636-ik évtől folytatódva vannak meg. Fölcsigázott reményeimben kellemetlenül csalódva kezdém munkámat egyúttal azon szándéktól vezéreltetve, hogy a belőlök merítendő adatokból egy-két érdekesebb kivonatot teendek közzé e lapok hasábjain. A legrégebb jegyzőkönyv nagy ívrű vasos könyv, melyben Eperjes város beltanácsa által letárgyalt összes hagyatéki, polgári bírtok, tartozás és bűnvádi ügyek, az egyes alkalmakból felvett tanúvallomások s ítéletek foglaltnak az 1636-ik évtől az 1657-ik évig; fölvaltva — magyar, latin avagy német nyelven írva.

Nem lesz érdektelen, ha ezen alkalommal mindenek előtt egy érdekes boszorkányper tárgyalását s az ebben hozott ítéletet jegyzem ide kivonatan amint következik.

Eperjes város beltanácsa az 1643-ik év május havának 8-ikán majd folytatódva július hó 1-sején és 3-ikán egy Ilona nevű eperjesi nő ellen boszorkány-pört indított és tárgyalta amint következik: „Eodem die (t. i. 1643. év május hó 8-án) ad commissionem Incliti senatus Testes exauditi de eo utcum: Tudgiak e micoda Nemzet és ki fia legien az a legény, melljet Ilona tart, ha fia e vagy egiéb atyafia, és miképen éltenek egi más-sal, mit látnak csináltak közöttök: Item boszorkányságot, babonaságot és egiéb kegyetlen fenyegetést tudnak-e az Ilona felől, avagy ha vesztegette-e Embereket gonosz csalárdság által, ördögösséggel.“

Ezen ügyben 15 egyén lett kihallgatva. A vallomások között ily vádak fordulnak elő:

1. Testist.) Circumspectus Daniel Bányay fatet. Hallottam Kéler Andrásról, hogy az elmúlt Nagy Pénteken Ilona a Piaczon füvet vött volna, és szatytorába tevén haza vitte volna, és hogy mentében midőn az uton tehén ganajat talált volna azt is felvette és szattjorába az fű közé tette volna, és igi haza vitte. Az régi Cantortul is Mogiorosy Jánostul hallottam, hogy mondotta, kételkedne micoda legény volna az a János, fia-e Ilonának avagy férje, nem tudná.

6. Testis.) Johannis Mogyorosy Consors Judith jurata, examinata fatetur: Egikor reggel hét óra taiban Ilonához mentem és láttam hogy az ablaknál egi fejér kőbe nézett, én ia kértem osztán hogy mutassa nekem is, ugi adá osztán kezembe, de én semmit abban nem láthattam. Egikor ismét hogy Ilonához mentem, láttam nála egi fácskát, botocskát, mondván, ez illyen botocska, ha valakire törvént akarnak tenni és magánál tartja az botocskát, tehát törvént reá nem tehetnek, de úgy mond, nem adom ingien, ha fizetésért. Karácson előtt jüve hozzám ez elmúlt esztendőben és tejet kért tőlem, de én nem attam nekie, igi monda osztán hozzám, hogy járok csak, kellek még h te neked Ilona, s elment.

9. Testis.) Circumspecti quondam Johannis Wissi relicta vidua fatetui: Egiebet nem tudok annál, hanem hogy egi leánt fűresztett, mely Krupnyik Jánosnál szolgált, férjhez hogy mehessen, az után hozzám is jött az a leánj mondván, ime két forintot adék Ilonának hogy megfűreszszem, ihon hála Istennek Férnel is vagiok. Ezt is hallottam Ilonátul, ha énnekem a tűz miatt megh kell hallanom, más embereknek is megh kell halni.

15. Testis.) Agilis Michaelis drabant Consors Anna jurata examinata fatetur: Jól tudom hogy mondotta Ilona, ha ő nem volt volna, soha Ötves Péter uram ezen betegségével nem halt volna. Láttam azt is hogy Péter Pap leánjának egi földél alatt

holmit habarlott, hogy Subert elvegie, de mit csinált nem tudom, csak pattogott a fazék alatt, mint a borsó; azt is mondotta Ilon hogy Jochmannének is szolgált ily dologban. Láttam hogy Ötves Péterné giakran járt Ilonhoz egy kú sőt is küldött ezer titkon neki a kőfal mellett. Azt is mondotta Ötves Péter uram felől, hogy szintén ily betegségre volt mint Puttenberger uramnak, és ő giogította. Tudom azt is hogy az Seutzer gyermekeinek és Musik-ének is szörnyű nyavalát, holott lábok és kezek le estek és elfordultak vala, meg giogított.“

Ily vallomások után az akkori böles városi tanács az 1643-ik év július havának 3-kán a következő ítéletet mondotta ki:

„Anno 1643 die 3-a July In Causa criminali ratione incaptivatae Helenae Deliberatum est: Weilen unterschiedliche viel Ehrbare Leute bey ihren Eydt und gewissen bekennet, dass gegenwertige Ilon in vielfeltigen lasten behaftet, grosser Zauberey sich gebrauchet, Leiten geschadet, ahn ihren leiben beleidiget, schwerliche unchristliche drey-worth fahren lassen, in dem sie gesagt, sie wolle ihren wiederparteien so ihr zu wieder thun, solche cranckheit zur fügen, dass von selbigen das Fleisch mit stücken fallen soll; Item leute durch Zauberey zusammen gekupelt undt andere böse sachen mehr gestiftet, alss wierdt auss weissen Roth und Sentenc Eines Ehrsamens Raths Deliberirt: weilen sie ihren Schöpfer Gott den höchsten hind ahn gesetzt, wieder sein heilig gebot gesindiget und hingegeben den Teuffel gediendt und mit dessen werckzeug umbgangen, dass ihr durch den Schaffrichter der Kopf soll weggeschlagen werden; und zwar darumb ist ihr ein geringer Todt zungeschprochen worden, weil sie in der Tortur grosse marter ausgestanden, sonsten wehre sie billig durchs feyr verbrannt worden.“

Ezen imént ismertettet jegyzőkönyvi kivonat elég híven jellemzi kora fölvilágosodottságának alantassókát. *Lasztkay László.*

A magyar nőközönséghez!

Az országos nőiparegylet a jövő év tavaszán országos kézimunka-kiállítást rendez, melynek előleges programját a következőkben ajánljuk a t. közönség szives figyelmébe.

Az országos női kézimunka-kiállítás célja: feltüntetni azon iparágakat, melyekben eddig a magyarországi nők sikerrel foglalkoznak; a női kézimunka haladásairól, az abban nyilvánuló izlés fejlettségéről híu képet nyújtani; továbbá épen a kiállítás alapján szerkesztendő szakjelentések által főleg azon hiányokat összegezni, melyek a nőipar és női kézimunka fejlődésében eddig tapasztalhatók; ezen hiányok javítására az alkalmas módokat és eszközöket javaslatba hozni; végül a nők munkakészségének előmozdítása érdekében azon új iparágak megjelölése, melyekben eddig a nők nem foglalkozhattak vagyis a nők munkakörének kiterjesztésére és előnyös javítására vonatkozólag az állami és társadalmi téren reánk váró feladatok konkrét felsorolása, és ezek teljesítésére nézve a legkedvezőbb módokat ajánlása.

Kiállítható minden e hazában, esetleg külföldön tartózkodó magyar nők által készített és kiállításra méltó iparcikk és kézimunka, és pedig mindennemű tűmunkák (varrás, kötés, himzés, keretmunkák, hálómunkák, csipkék, ruházati ipar), szövetek, a házi ipar összes tárgyai, élelmi-cikkek, gazdasszonyi készítmények, háztartási és vegyes iparcikkek, rajzok, festmények és a fegyházi ipar tárgyai.

A kiállítás három főosztályból áll. És pedig I. Az iparszerűleg üzemeltetett keresetforrásul szolgáló nőiparcikkek. II. Az idő hasznosítása céljából házi- vagy egyéb használatra készült női kézimunkák (műkedvelők és gazdasszonyok készítményei) III. Nőnevelőintézetek és leányiskolák kézimunkái. E három főosztály tárgyai a kiállítás és bíralt alkalomával külön szempontból fognak figyelembe vétetni. Minden tárgy a kiállítás előtt a vidéki városokban és a fővárosokban szervezendő szakértő bizottságok által (előjűry) meg fog bíraltatni.

A kiállítási jutalmak: arany, ezüst és bronz díszoklevelekből állanak. A I. osztály arra méltó tárgyai arany- és ezüst pénzjutalmakkal is ki fognak tüntettetni. A bíraltokat csoportonként szakértő bizottságok végzik.

A kiállítandó tárgyak által elfoglalandó térért csekély térdij fizetendő. Beigazolult szegényeknek és tanodáknak indokolt előterjesztés mellett a térdij mérsékelhető. Eladásra szánt tárgyak értékesítésének közvetítéséről a rendező bizottság gondoskodik.

A kiállítás Koburg hercegnő ő fensége protektorátusa és az országos iparegylet mellett egy 100-tagu bizottság által rendeztetik. A vidéken külön kiállítási bizottságok alakítatnak és a kiállítás minél teljesebb sikerének biztosítása szempontjából az ügy iránt érdeklődő hatóságok és testületek is bevonatnak a rendezésbe.

A tiszta jövedelem munkaképesítésének előmozdítására az országos nőiparegyletnél fog gyűmölcsöztetni.

A rendezésre és egyéb részletekre vonatkozó szabályokat az illető bizottságok kellő időben fogják közzétenni, illetőleg a kiállítás idejét, tartamát, stb. meghatározni.

Addig is azonban, míg az egyes felhívás az egyesekhez és testületekhez szétküldetnek, tekintettel azon nagyfotosságu célra, melyet bevezetésileg részleteztünk és mely a nemzeti munka terjedésében a nőknek is kijelöli az őket jogosan és kötelességszerűen megillető helyet, a nélkül, hogy ezáltal bárkinek jogai csorbát szenvednének, hazafias bizalommal ajánljuk kiállításunk eszméjét a magyar nők pártoló figyelmébe és előlegesen is felkérjük őket, hogy addig is, míg becses közreműködésüket és tevékenységüket ez ügyben igénybe venni bátrak leszünk, sziveskedjenek ez eszmének saját hatáskörükben híveket szerezni, hogy az annak idején támogatásra és pártolásra készen találja hazánk nőközönségét.

Budapest, az orsz. nőiparegylet választmányának 1880. április 21-én tartott üléséből.

V. Kovách Lászlóné,
elnök.

Különfélék.

Gyászlobogó leng a városház erkélyéről is, hirdette, hogy Eperjes sz. kir. város egykori főbírája, majd éveken keresztül tanácsnoka f. hó 21. éjjel rövid szenvedés után élete 68-ik évében meghalt. A boldogult egyenes, nyílt jellemű s mindenkor és minden körülmények között elvű férfit volt, ki hazafias gondolkozásmódját soha meg nem tagadta. Szerette az igazságot, melyért mindig kész volt síkra szállani s ezen tulajdonaiért mindenki becsülte és kedvelte. Béke hamvaira!

A helybeli takarékpénztár, mint annak idejében érintettük, tervezetet nyújtott be a városi tanácshoz, mely szerint épülete homlokzatát a kor igényeinek megfelelőleg, aránylag kevés költséggel, de igen díszesen átídomítani szándékozik. Ezt csak azért említjük meg, mivel a takarékpénztár a tervbe vett átalakítást, mely az épültre s kivált annak bolthelyiségeire bizony ráférne, mostanáig meg nem kezdette, miből következtethető, hogy a terv kivitele talán épen el is marad, a mit városunk csinosodása érdekében sajnálni lehetne.

A bor- és husfogyasztási adónak az 1881. évre leendő biztosítása tárgyában a pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatásnak meghagyta, hogy ezen adó biztosítása igényelne szabályszerű tárgyalásokat az 1871: LXV. 1873: XVI. és 1875: XXVIII. törvényczikk alapján és a törvényhozás által netán eszközözendő változások fentartásával azonnal tegyék folyamatba és ezen tárgyalásoknál úgy, mint a megváltási egyezmények és bérleti szerződések megkötésénél és jóváhagyásánál, valamint a fogyasztási adóátalánynak beszedés végett a községre leendő utalásánál az illető körrendeletekben előirt eljárást szigoruan tartás szem előtt. Kötelességévé tétért egyébiránt a pénzügyigazgatóságoknak, miszerint mindazon községre nézve, melyekben a tényleges bor- és husfogyasztás szerzett tapasztalás szerint a biztosított évi megváltási átalánynyal vagy bérösszeggel elfogadható arányban nem áll, az illető megváltási vagy bér szerződéseket — feltéve, hogy ezek a felmondás fenntartása mellett kötettek — jó eleve mondják fel és az 1881. évi adónak újból teljesítendő biztosítása iránt haladék nélkül intézkedjenek, elvárva, hogy e feladatukban a p. ü. igazgatóságok egész erőlyvel fognak eljárni, s sikerül nekik oly eredményt érni el, mely megfelel egy fogyasztás fokozott mérvének, mint az államháztartás nagyobb szükségletének. Az adóbiztosítási tárgyalások még a f. év vége előtt teljesen befejezendők. s az eredményről a miniszteriumhoz jelentés teendő.

Nyilvános köszönet. Báró Fiáth Miklós ur ő méltósága a tulajdonát képező nyársardói uradalomban f. hó 10-én támadt tüzvész elnyomásánál résztvett kis-zebeni önkéntes tűzoltó egylet javára Rosenfeld Farkas haszonbérő ur utján 50 frtnyi összeget juttatott. Fogadja a nemeslelkű adakozó e tetteért az egylet forró köszönetét. Kis-Szeben, 1880. július hó 20-án. Ribossy József enök, Havriclay Sándor egyleti jegyző.

A bártfai fürdő vendégeinek száma mind-egyre szaporodik, köztük különösen a hölgyközönség van nagy számmal képviselve. Az Annabál, mely ma tartatik meg, ily körülmények között előreláthatólag fényessé és népessé fog alakulni.

Eperjes, den 23. Juli.

Wir haben bereits vor Jahren und auch später zu wiederholten Malen auf jene Aufgaben hingewiesen, durch deren energische Lösung sich unser landwirthschaftlicher Verein, um das Gedeihen und das Wohl des Komitates große Verdienste sammeln konnte.

Die vorzüglichste dieser Aufgaben erblicken wir in der Organisation einer Bewegung, welche die Errichtung von Frucht-Sparmagazinen in den Gemeinden zu bezwecken hätte.

Schon vor fünf Jahren hatten wir uns bewogen gefühlt, diese Angelegenheit in den Spalten unserer Blattes eingehend zu besprechen und diese wahrhaft legendreiche Institution dem landwirthschaftlichen Verein, welcher anfangs zu den schönsten Hoffnungen berechtigende Lebenszeichen von sich gab, wärmstens anzupfehlen.

Leider fiel unser Aufruf eben mit dem Rückfall des Vereines zusammen und blieb derselbe daher ohne Resultat. Wenn wir also unsere Stimme in dieser Sache nochmals erheben, so thun wir dies in der Hoff-

nung,
überge
zahlte
hiesu
Idee
genfu
gen hat
lence
von der
sur Gel
bevölk
leufst,
laßung
der Spa
gebracht
to hätte
angenom
und Lind
Dper in
vielsch
ben föm
Die
ändern
machen.
Vergange
ben die
ja unfere
Ginrichtu
selbst nich
zählen.
Von
Unter Lar
turleiter,
eigenen M
etwas zu
wirthschaf
der wirths
gabe gefell
erlassen un
Dem
wenn man
züglichen
seinen Mit
tenden Ein
Ginzelner
Bore
den Muster
dem Landvo
Wir
überzeugend
die gewün
lich entlich
Schritt zu
gungen und
Es if
Lebensfrage,
tragen werde
auch weiter
überhaupt in
in Anwendu
Traue
auch vom
Dbernotar
Senator Mit
derjelben Na
hingefchiede
ihre Niche r
Die ob
ber 1. Jahre
Jahren verpa
Exitation an
Stadthauses
Beginn der n
liche Offerte
von 340 fl. r
Nachtm
riiches Nach
pen der hiesig
Nebung war
und Fisch.
mittags ausm
ein. Die Wi
Die List
der Militärbe
sammengestellt
städtischen Ste
Das gen
anläßlich der
in Gemethe
müthlichen. D
Herren Abge
rich von Hodo
den, hatten an
genommen. Be
Konversation;
möglichstes, zu
nicht, welche be
unvermeidlich
in Schaaeren h
mäßig und e
animirter auf
füßige Tänzer
mäßig großer

betörései ellen, melyet ne legyen lehetséges, mint a híres olasz várnegyszöveget, egy pennavonással lebontani, vagy a mi több, általadni.

Ha ez meg lesz, ha majd elhelyezkedtünk új lakásunkban, ott hamar otthonosan fogjuk magunkat találni, mert a város előzékeny háziur, s ez a helyiség most céljainknak leginkább megfelel addig, míg képesek leszünk magunk számára házat is építeni.

Igy állván a dolog, már most mehetünk tovább.

Keritsünk a Széchenyi-körnek nagyobb fenekét, hogy azt az eredeti eszmének megfelelő magasságra lehessen emelni, s hogy fennállása jövő időkre is biztosítsassék.

Változtassunk az alapszabályain, a mennyiben a változtatás e végből szükségesnek mutatkozik; módosítsuk a szabályzatokat s az ügyrendtartást a szerzett tapasztalatok alapján, s ez ügy tárgyalására vonatkozólag tegyük fel magunkban, hogy nem fogunk ragaszkodni célszerűtlen indítványainkhoz azért, mert tőlünk származnak, s nem fogjuk akadályozni a jó gondolat életbeléptetését azért, mert mástól ered.

Patet Janus.

ADATOK

Eperjes szab. kir. város harmadfél század előtti jegyzőkönyveiből.

Városunk gazdag levéltárának bűvárlatával foglalkozva, a f. évi nagy szünetben ezen város régi jegyzőkönyveinek tanulmányozására szántam, azon reményben, hogy ezekből sok becses adatot meríthetünk munkánkban levő monographiánk megírásához. Mohó vágygyal fogtam tehát hozzá e hó első napjaiban a legrégebb jegyzőkönyv kereséséhez, azonban nem csekély megütközéssel kelle tapasztalnom, hogy történelmi nevezetességű okmányokban oly dús levéltárunkban régi jegyzőkönyvek csak az 1636-ik évtől folytatódva vannak meg. Főlegszóval reményeimben kellemetlenül csalódva kezdém munkámat egyúttal azon szándéktól vezéreltetve, hogy a belőlök merítendő adatokból egy-két érdekesebb kivonatot teendek közzé e lapok hasábjain. A legrégebb jegyzőkönyv nagy ívrétű vaskos könyv, melyben Eperjes város beltanácsa által letárgyalt összes hagyatéki, polgári birtok, tartozás és bünvádi ügyek, az egyes alkalmakból felvett tanúvallomások s ítéletek foglaltatnak az 1636-ik évtől az 1657-ik évig; fölvaltva — magyar, latin avagy német nyelven írva.

Nem lesz érdektelen, ha ezen alkalommal mindenek előtt egy érdekes boszorkánypert tárgyalását s az ebben hozott ítéletet jegyzem ide kivonatanban amint következik.

Eperjes város beltanácsa az 1643-ik év május havának 8-ikán majd folytatódva július hó 1-sején és 3-ikán egy Ilona nevű eperjesi nő ellen boszorkánypört indított és tárgyalt amint következik: „Eodem die (t. i. 1643. év május hó 8-án) ad commissionem Inlyti senatus Testes exauditi de eo utcum: Tudgiak e micoda Nemzet és ki fia legien az a legény, melljet Ilona tart, ha fia e vagy egieb attyafia, és miképen éltenek egi más-sal, mit láttanak csináltak közöttök: Item boszorkányságot, babonaságot és egieb kegyetlen fenyegetést tudnak-e az Ilona felől, avagy ha vesztegette-e Embereket gonosz családság által, ördögösséggel.“

Ezen ügyben 15 egyén lett kihallgatva. A vallomások között ily vádak fordulnak elő:

1. Testist.) Circumspectus Daniel Bányay fatet. Hallottam Kéler Andrásról, hogy az elmúlt Nagy Pénteken Ilona a Piaczon füvet vött volna, és szatytorába tevén haza vitte volna, és hogy mentében midőn az uton tehén ganajat talált volna azt is felvette és szattjorába az fű közé tette volna, és igi haza vitte. Az régi Cantortul is Mogiorosy Jánostul hallottam, hogy mondotta, kétkelkedne micoda legény volna az a János, fia-e Ilonának avagy férje, nem tudná.

6. Testis.) Johannis Mogyorósy Consors Judith jurata, examinata fatetur: Egikor reggel hét óra taiban Ilonához mentem és láttam hogy az ablaknál egi fejér kőbe nézett, én ia kértem osztán hogy mutassa nekem is, ugi adá osztán kezembe, de én semmit abban nem láthattam. Egikor ismét hogy Ilonához mentem, láttam nála egi fácskát, botocskát, mondván, ez illyen botocska, ha valakire törvént akarnak tenni és magánál tartja az botocskát, tehát törvént reá nem tehetnek, de úgy mond, nem adom ingien, ha fizetésért. Karácson előtt jüve hozzám ez elmúlt esztendőben és tejet kért tőlem, de én nem attam nekie, igi monda osztán hozzám, hoga járok csak, kelleitk mégh te nekéd Ilona, s elment.

9. Testis.) Circumspecti quondam Johannis Wissy relicta vidua fatetui: Egiebet nem tudok annál, hanem hogy egi leánt fűesztett, mely Krupnyik Jánosnál szolgált, férjhez hogy mehessen, az után hozzám is jött az a leánj mondván, ime két forintot adék Ilonának hogy megfűeszszem, ihon hála Istennek Férnel is vagiok. Ezt is hallottam Ilonától, ha énnekem a tűz miatt megh kell hallanom, más embereknek is megh kell halni.

15. Testis.) Agilis Michaelis drabant Consors Anna jurata examinata fatetur: Jól tudom hogy mondotta Ilona, ha ő nem volt volna, soha Ötves Péter uram ezen betegségével nem halt volna. Láttam azt is hogy Péter Pap leánjának egi földel alatt

holmit habarlott, hogy Subert elvegie, de mit csinált nem tudom, csak pattogott a fazék alatt, mint a borsó; azt is mondotta Ilon hogy Jochmannének is szolgált ily dologban. Láttam hogy Ötves Péterné giakran járt Ilonhoz egy kú sóit is küldött ezer titkon neki a köfal mellett. Azt is mondotta Ötves Péter uram felől, hogy szintén ily betegség volt mint Puttenberger uramnak, és ő giogította. Tudom azt is hogy az Seutzer gyermekeinek és Musik-ének is szörnyű nyavalát, holott lábok és kezek le estek és elfordultak vala, meg giogított.“

Ily vallomások után az akkori bölcs városi tanács az 1643-ik év július havának 3-án a következő ítéletet mondotta ki:

„Anno 1643 die 3-a July In Causa criminali ratione incaptivatae Helenae Deliberatum est: Weilen unterschiedliche viel Ehrbare Leute bey ihren Eydt und gewissen bekennet, dass gegenwertige Ilon in vielfeltigen lasten behaftet, grosser Zauberey sich gebrauchet, Leiten geschadet, ahn ihren leiben beleidiget, schwerliche unchristliche drey-worth fahren lassen, in dem sie gesagt, sie wolle ihren wiederparteien so ihr zu wieder thuen, solche krankheit zur fügen, dass von selbigen das Fleisch mit stücken fallen soll; Item leute durch Zauberey zusammen gekupelt undt andere böse sachen mehr gestiftet, alss wierdt auss weissen Roth und Sentenc Eines Ehrsamens Raths Deliberirt: weilen sie ihren Schöpfer Gott den höchsten hind ahn gesetzt, wieder sein heilig gebot gesindiget und hingegen den Teüffel gediendt und mit dessen werckzeug umbgangen, dass ihr durch den Schaffrichter der Kopf soll weggeschlagen werden; und zwar darumb ist ihr ein geringer Todt zungesprochen worden, weil sie in der Tortur grosse marter ausgestanden, sonsten wehre sie billig durchs feyr verbrannt worden.“

Ezen imént ismertett jegyzőkönyvi kivonat elég híven jellemzi kora fölvilágosodottságának alantas fokát.

Lasztkay László.

A magyar nőközönséghez!

Az országos nőiparegylet a jövő év tavaszán országos kézimunka-kiállítást rendez, melynek előleges programját a következőkben ajánljuk a t. közönség szives figyelmébe.

Az országos női kézimunka-kiállítás célja: feltüntetn azon iparágakat, melyekben eddig a magyarországi nők sikerrel foglalkoznak; a női kézimunka haladásairól, az abban nyilvánuló izlés fejlettségéről hí képet nyújtani; továbbá épen a kiállítás alapján szerkesztendő szakjelentések által főleg azon hiányokat összegezni, melyek a nőipar és női kézimunka fejlődésében eddig tapasztalhatók; ezen hiányok javítására az alkalmas módokat és eszközöket javaslatba hozni; végül a nők munkakeresetképességének előmozdítása érdekében azon új iparágak megjelölése, melyekben eddig a nők nem foglalkozhattak vagyis a nők munkakörének kiterjesztésére és előnyös javítására vonatkozólag az állami és társadalmi téren reánk váró feladatok konkrét felsorolása, és ezek teljesítésére nézve a legkedvezőbb módokat ajánlása.

Kiállítható minden e hazában, esetleg külföldön tartózkodó magyar nők által készített és kiállításra méltó iparcikk és kézimunka, és pedig mindennemű tűmunkák (varrás, kötés, himzés, keretmunkák, hálómunkák, csipkék, ruházati ipar), szövetek, a házi ipar összes tárgyai, élelmi-cikkek, gazdasszonyi készítmények, háztartási és vegyes iparcikkek, rajzok, festmények és a fegyházi ipar tárgyai.

A kiállítás három főosztályból áll. És pedig I. Az iparszerűleg üzött és keresetforrással szolgáló nőiparcikkek. II. Az idő hasznosítása céljából házi- vagy egyéb használatra készült női kézimunkák (műkedvelők és gazdasszonyok készítményei) III. Nőnevelőintézetek és leányiskolák kézimunkái. E három főosztály tárgyai a kiállítás és bírálat alkalmával külön szempontból fognak figyelembe vétetni. Minden tárgy a kiállítás előtt a vidéki városokban és a fővárosokban szervezendő szakértő bizottságok által (előjűry) meg fog bírálatni.

A kiállítási jutalmak: arany, ezüst és bronz díszoklevelekből állanak. A I. osztály arra méltó tárgyai arany- és ezüst pénzjutalmakkal is ki fognak tüntettetni. A bírálatokat csoportonként szakértő bizottságok végzik.

A kiállítandó tárgyak által elfoglalandó térért csekély térdij fizetendő. Beigazolt szegényeknek és tanodáknak indokolt előterjesztés mellett a térdij mérsékelhető. Eladásra szánt tárgyak értékesítésének közvetítéséről a rendező bizottság gondoskodik.

A kiállítás Koburg hercegnő ő fensége protektorátusa és az országos iparegylet mellett egy 100-tagu bizottság által rendeztetik. A vidéken külön kiállítási bizottságok alakítatnak és a kiállítás minél teljesebb sikerének biztosítása szempontjából az ügy iránt érdeklődő hatóságok és testületek is bevonatnak a rendezésbe.

A tiszta jövedelem munkaképesítésének előmozdítására az országos nőiparegyletnél fog gyűmölcsösztetni.

A rendezésre és egyéb részletekre vonatkozó szabályokat az illető bizottságok kellő időben fogják közzétenni, illetőleg a kiállítás idejét, tartamát, stb. meghatározni.

Addig is azonban, míg az egyes felhívás az egyesekhez és testületekhez szétküldetnék, tekintettel azon nagyfotosságu célra, melyet bevezetésileg részleteztünk és mely a nemzeti munka terjedésében a nőknek is kijelöli az őket jogosan és kötelességszerűen megillető helyet, a nélkül, hogy ezáltal bárkinek jogai csorbát szenvednének, hazafias bizalommal ajánljuk kiállításunk eszméjét a magyar nők pártoló figyelmébe és előlegesen is felkérjük őket, hogy addig is, míg becses közreműködésüket és tevékenységüket ez ügyben igénybe venni bátrak leszünk, sziveskedjenek ez eszmének saját hatáskörükben híveket szerezni, hogy az annak idején támogatásra és pártolásra készen találja hazánk nőközönségét.

Budapest, az orsz. nőiparegylet választmányának 1880. április 21-én tartott üléséből.

V. Kovách Lászlóné,
elnök.

Különfélék.

Gyászlobogó leng a városház erkélyéről is, hirdetve, hogy Eperjes sz. kir. város egykori főbírája, majd éveken keresztül tanácsnoka f. hó 21. éjjel rövid szenvedés után élete 68-ik évében meghalt. A boldogult egyenes, nyílt jellemű s mindenkor és minden körülmények között elvhi férfit volt, ki hazafias gondolkozásmódját soha meg nem tagadta. Szerette az igazságot, melyért mindig kész volt síkra szállani s ezen tulajdonaiért mindenki becsülte és kedvelte. Béke hamvaira!

A helybeli takarékpénztár, mint annak idejében érintettük, tervezetet nyújtott be a városi tanácshoz, mely szerint épülete homlokzatát a kor igényeinek megfelelőleg, aránylag kevés költséggel, de igen díszesen átídomítani szándékozik. Ezt csak azért említjük meg, mivel a takarékpénztár a tervbe vett átalakítást, mely az épületre s kivált annak bolthelyiségeire bizony ráférne, mostanáig meg nem kezdette, miből következtethető, hogy a terv kivitele talán épen el is marad, a mit városunk csinosodása érdekében sajnálni lehetne.

A bor- és husfogyasztási adónak az 1881. évre leendő biztosítása tárgyában a pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatóságnak meghagyta, hogy ezen adó biztosítása igényelne szabályszerű tárgyalásokat az 1871: LXV. 1873: XVI. és 1875: XXVIII. törvénycikkek alapján és a törvényhozás által netán eszközendő változások fentartásával azonnal tegyék folyamatba és ezen tárgyalásoknál úgy, mint a megváltási egyezmények és bérleti szerződések megkötésénél és jóváhagyásánál, valamint a fogyasztási adóátalánynak beszedés végett a községekbe leendő utalásánál az illető körrendeletekben előírt eljárást szigorúan tartásák szem előtt. Kötelességévé tétént egyébiránt a pénzügyigazgatóságoknak, miszerint mindazon községekbe nézve, melyekben a tényleges bor- és husfogyasztás szerzett tapasztalás szerint a biztosított évi megváltási átalánynyal vagy bérösszeggel elfogadható arányban nem áll, az illető megváltási vagy bér szerződéseket — feltéve, hogy ezek a felmondás fenntartása mellett kötettek — jó eleve mondják fel és az 1881. évi adónak újból teljesítendő biztosítása iránt haladék nélkül intézkedjenek, elvárván, hogy e feladatukban a p. ü. igazgatóságok egész erélylyel fognak eljárni, s sikerül nekik oly eredményt érni el, mely megfelel egy a fogyasztás fokozott mérvének, mint az államháztartás nagyobb szükségletének. Az adóbiztosítási tárgyalások még a f. év vége előtt teljesen befejezendők. s az eredményről a miniszteriumhoz jelentés teendő.

Nyilvános köszönet. Báró Fiáth Miklós ur ő méltósága a tulajdonát képező nyársárdói uradalomban f. hó 10-én támadt tüzvész elnyomásánál résztvett kis-szebeni önkéntes tűzoltó egylet javára Rosenfeld Farkas haszonbérő ur utján 50 frtnyi összeget juttatott. Fogadja a nemeslelkű adakozó e tetteért az egylet forró köszönetét. Kis-Szeben, 1880. július hó 20-án. Ribossy József enök, Havriclay Sándor egyleti jegyző.

A bártfai fürdő vendégeinek száma mind-egyre szaporodik, köztük különösen a hölgyközönség van nagy számmal képviselve. Az Annabál, mely ma tartatik meg, ily körülmények között előreláthatólag fényessé és népessé fog alakulni.

Eperjes, den 23. Juli.

Wir haben bereits vor Jahren und auch später zu wiederholten Malen auf jene Aufgaben hingewiesen, durch deren energische Lösung sich unser landwirthschaftlicher Verein, um das Gedeihen und das Wohl des Komitates große Verdienste sammeln konnte.

Die vorzüglichste dieser Aufgaben erblicken wir in der Organisation einer Bewegung, welche die Errichtung von Frucht-Sparmagazinen in den Gemeinden zu bezwecken hätte.

Schon vor fünf Jahren hatten wir uns bewogen gefühlt, diese Angelegenheit in den Spalten unserer Blattes eingehend zu besprechen und diese wahrhaft legendre Institution dem landwirthschaftlichen Vereine, welcher anfangs zu den schönsten Hoffnungen berechtigende Lebenszeichen von sich gab, wärmstens anzupfehlen.

Leider fiel unser Aufruf eben mit dem Rückfall des Vereines zusammen und blieb derselbe daher ohne Resultat. Wenn wir also unsere Stimme in dieser Sache nochmals erheben, so thun wir dies in der Hoff-

nung, übergen zählreich hiezu a Idee b gefunde gen hat lence von der sur Gell bevölkert leuft, laffung der Spa gebracht to hätte angenom und Vind Dper in viel schwa ben föune Die ändern u machen. Bergange ben die t ja unfere Gintichtun selbst nicht zählen. Von Unter Lar turleiter, eigenen M etwas zu wirthschaft der wirthliche gabe gefell erfassen un Dem wenn man züglichten seinen Mit tenden Gint Einzelner Boret den Mutter dem Landvo Wir überzeugende die gewünlich entlich Schritt zu gungen und Es if Lebensfrage, tragen werde auch weiter überhaupt in in Anwendu France auch vom Dbernotar Senator Mit derfelben Wa hingerchiedene ihre Wiche re Die ob ber 1. Jahre Jahren verpa Exitation am Stadthausen Beginn der n liche Dfferte von 340 fl. r Nachtm ritische Nachtra pen der hiesige Uebung war und Fisch. Mittags ausm ein. Die Wi Die List der Militärbei sammengestellt städtischen Ste Das gen anläßlich der in Gzemethe müthlichen. D Herren Abgeord rich von Hodo den, hatten an genommen. Wo Konversation; möglichstes, zu nicht, welche be unvermeidlich in Schaaren e mählig und e animirter auf fähige Tänzer mäbig großer

nung, endlich einmal doch gehört zu werden. Die beste Überzeugung, daß durch diese Maßregel künftiglich zahlreichen Übeln vorgebeugt werden könnte, eifert uns hiezu an.

Merkwürdig genug bleibt es immerhin, daß die Idee beinahe in allen civilisirten Ländern Eingang gefunden und auch bereits die schönsten Blüten getragen hat, während dieselbe bei uns, in dem par excellence Agriculturnaate, dessen Geschicke in erster Reihe von der Gestaltung der Ernten abhängig sind, nicht zur Geltung gelangen kann.

Der Nothstand, unter dessen Druck die Landbevölkerung unseres schwer heimgesuchten Komitates leidet, hat uns die Folgen der diesbezüglichen Unterlassungen mit Wucht fühlen lassen. Wäre die Idee der Sparmagazine zu jener Zeit, als sie in Anregung gebracht wurde, thatsächlich ins Leben gerufen worden, so hätte der Nothstand wohl nie solche Dimensionen angenommen, wie dies der Fall war. Die Dämpfung und Vinderung des Übels würde bei weitem geringere Opfer in Anspruch genommen haben und viel Leid, viel schwere Mühe und Arbeit hätte uns erspart bleiben können.

Die Vergangenheit läßt sich nun aber nicht mehr ändern und das Gebehrte nicht mehr ungeschehen machen. Insofern kann uns aber selbst die ungünstige Vergangenheit nützlich sein, inwiefern wir aus derselben die heilsame Lehre ziehen können, daß es gerathen, ja unsere Pflicht ist, ähnlichen Übeln durch zweckmäßige Einrichtungen bei Zeiten vorzubeugen. Denn wer sich selbst nicht hilft, der darf auch auf Gottes Hilfe nicht zählen.

Von selbst geht nun die Sache freilich nicht. Unser Landvolk steht noch viel zu nieder auf der Kulturleiter, um vielleicht aus eigenem Antriebe und eigenen Überzeugungen und Ansichten folgend, hierin etwas zu thun. Und eben deshalb wäre es am landwirthschaftlichen Vereine, welcher sich die Förderung der wirthschaftlichen Interessen des Komitates zur Aufgabe gestellt hat, die Initiative mit kräftiger Hand zu ergreifen und die Idee durchzuführen.

Dem Vereine wäre dies überhaupt ein Leichtes, wenn man in Betracht nimmt, daß derselbe unsere vorzüglichsten Landwirthe, Grundbesitzer und Fachleute zu seinen Mitgliedern zählt und daher einen sehr bedeutenden Einfluß in die Waagschale legen kann, was ein Einzelner zu thun nicht im Stande ist.

Vorerst wäre es genügend, in ein-zwei Gemeinden Muster-Magazine zu errichten, um deren Vortheile dem Landvolk gleichsam ad oculos zu demonstrieren.

Wir zweifeln nicht daran, daß das Beispiel von überzeugender Wirkung sein und nicht ermangeln würde, die gewünschten Früchte zu tragen, falls man sich endlich entschließen wollte, in dieser Angelegenheit einen Schritt zu thun, welcher ohnehin nicht mit Anstrengungen und Opfern verbunden wäre.

Es ist dies für unser Landvolk eine wahre Lebensfrage, welcher früher oder später Rechnung getragen werden muß. Nur wäre es gefährlich, die Sache auch weiterhin auf sich beruhen zu lassen; denn wenn überhaupt irgendwo, so läßt sich hier das Sprichwort in Anwendung bringen: Je früher, desto besser!

Tagesneuigkeiten.

Trauerfahren wehen sowohl vom Komitat wie auch vom Stadthause. Das Komitat verlor seinen Obernotar Nikolaus v. Kolosy, die Stadt hingegen den Senator Nikolaus v. Kadas. Beider Tod erfolgte in derselben Nacht, am 21. d. M. und werden beide dahingeshiedenen allgemein tief betrauert. Sanft möge ihre Asche ruhen!

Die obere städtische Mühle wird vom 1. Oktober 1. Jahres angefangen, auf die Dauer von drei Jahren verpachtet werden und wird die diesbezügliche Lizitation am 16. August d. J. im Sitzungssaale des Stadthauses um 10 Uhr Vormittags stattfinden. Vor Beginn der mündlichen Lizitation werden auch schriftliche Offerte angenommen, welche mit einem Reugeld von 340 fl. versehen sind.

Nachtmanöver. Mittwoch fand hier ein militärisches Nachtmanöver statt, welchem sämtliche Truppen der hiesigen Garnison beiwohnten. Schauplatz der Übung war die Gegend von Sebes-Kellemes, Kinta und Nischl. Die Truppen, welche gegen 6 Uhr Nachmittags ausmarchirten, rückten nach elf Uhr Nachts ein. Die Witterung war eine sehr günstige.

Die Liste derjenigen städtischen Einwohner, welche der Militärbefreiungstare unterliegen, ist bereits zusammengestellt und befindet sich gegenwärtig in der städtischen Steuerkassa.

Das gemeinsame Diner, welches am 17. d. M. anlässlich der Generalversammlung der Aktiengesellschaft in Gemethe stattfand, gestaltete sich zu einem sehr gemüthlichen. Die Theilnehmer, unter denen sich auch die Herren Abgeordneten Alexander v. Bujanovic, Emerich von Hodosy, der Komitatsvizegapan u. A. befanden, hatten an den im Walde gedeckten Tafeln Platz genommen. Bald entspan sich eine animirte allgemeine Konversation; die anwesende Zigeunermusik that ihr möglichstes, zum Schluß fehlte es auch an Toasten nicht, welche bei ähnlichen Gelegenheiten bekanntermaßen unvermeidlich sind. Nachmittags kam die schöne Welt in Scharen herangeströmt. Der Saal füllte sich allmählig und es begann der Tanz, welcher bald umso animirter auf und niederwogte, da sowohl schöne, leichtfüßige Tänzerinnen, wie auch Tänzer in verhältnißmäßig großer Anzahl anwesend waren. Die Hitze war

zwar eine ganz bedeutende; die Tanzlust wurde von derselben trotzdem nicht im geringsten beeinträchtigt. Die Unterhaltung, an welcher sich natürlich auch die Badegäste mit Animo theilnahmen, war ziemlich ausdauernd und war bereits um die Geisterstunde, als im Saale die letzten Töne der Musik verklungen.

Die zweite Villa der Aktiengesellschaft. Die Generalversammlung der Gemethe Bade-Aktien-Gesellschaft hat beschlossen, im Badeorte eine zweite Villa zu erbauen, was den Wünschen des Publikums vollkommen entspricht.

Großes Konzert in Bartfeld. In Bartfeld fand am 21. d. M. zu Gunsten der freiwilligen Feuerwehr unter Mitwirkung von elf jungen Damen und zwei Herren ein Konzert statt, welches vom dortigen Regens-Chor, Herrn Jachek fachkundig dirigirt wurde und zur allgemeinen Zufriedenheit gelang. Herr Jachek erwies sich wiederholt als tüchtiger Kapellmeister und legte seine Schüler bei dieser Gelegenheit sehr anerkennenswürdige Fortschritte an den Tag.

Vorkater Sauerwasser. Dem gewesenen Minister des Äußeren, Grafen Andrássy, wurde der Gebrauch von Vorkater Sauerwasser ärztlich angerathen. Im Auftrage des Grafen wurde daher für denselben eine Sendung bestellt, welche Herr Polenta besorgte. Graf Andrássy war mit der ersten Sendung so zufrieden, daß er gleich eine neue Bestellung erfolgte.

Nach der drückenden, wochenlangen Hitze und Dürre, welche in landwirthschaftlichen Kreisen ernste Besorgnisse rege machte, trat gestern endlich ein gelinder Regenwetter ein.

Aus Kaschau wird dem „P. U.“ unterm 20. Juli d. geschrieben: Heute Vormittags hatte sich auf dem hiesigen Exerzierplatz ein bedauerlicher Unfall ereignet. Als die Artillerie im Abfahren begriffen war, explodirte plötzlich, aus bisher unbekannter Ursache, der letzte Munitionswagen, in welchem sich 50 blinde Patronen, demnach 25 Kilogr. Schießpulver, befanden. Die Hauptwirkung der Explosion hatte eine ausgeprochene Richtung nach rückwärts, denn während die auf der Proge des explodirenden Wagens sitzenden drei Mann ziemlich unverletzt blieben, hat die Explosion von der nachreitenden Mannschaft 6 Mann, darunter zwei schwer, ferner drei Pferde erheblich verwundet. Die Ursache wird wohl schwer zu ermitteln sein, da der Wagen gänzlich zertrümmert ist. Jedenfalls wäre es bedenklich, wenn die Wiederholung derlei Explosionen ohne besondere Ursache möglich wäre. — Gestern Vormittags fand bei einem Neubau, hart an der inneren Seite der äußersten ehemaligen Festungsmauer, mehrere Skelete und Sargüberreste bei den Fundamentgrabungen gefunden worden; an einem, wahrscheinlich weiblichen Schädel fand man ein mit Grünspan überzogenes, mit Edelsteinen besetztes Diadem vor. Wahrscheinlich sind diese Leichname gelegentlich einer Belagerung, wegen der Unmöglichkeit, zum Friedhofe zu gelangen, an der Festungsmauer beerdigt worden. Der Fund wurde für das oberungarische Museum gerettet.

Zur Zahlung der Militärbefreiungstare sind, wie bereits mitgetheilt wurde, alle Sene verpflichtet, welche vom Jahre 1869 ab, als untauglich erklärt oder als Familienerhalter befreit wurden, sowie Sene, die vor Ablauf der 12-jährigen Dienstzeit entlassen worden sind. — Zur Aufklärung ist noch nachzutragen, daß nach dem diesbezüglichen Gesetz die Zahlung der Militärtare vom Jahre 1879 beginnt, und diese so viele Jahre fortzuzahlen ist, bis die 12-jährige Dienstzeit abläuft. Wer also im Jahre 1869 vom Militärdienst befreit wurde und dessen 12-jährige Dienstzeit sonach im Jahre 1881 abgelaufen wäre, hat die Militärtare für die Jahre 1879, 1880 und 1881 (und nicht wie viele glauben, vom Befreiungsjahre an) zu entrichten.

Landwirthschaftliches.

Gegen die Stubenfliege.

Wenn mit dem Scheiden des Winters der von Millionen Menschenherzen so sehnsüchtig erwartete Frühling unter dem tausendstimmigen Jubel der Vögel in's Land gekommen ist und daselbe von der Ebene bis zum höchsten Bergespizel in Besitz genommen hat und sich Bäume und Fluren mit den herrlichsten Blüten schmücken, dann macht auch der Mensch sich auf, um mit einem frohen Herzen in der Brust im blendenden Glanze der Frühlingssonne hinauszuwandern in die soeben aus ihrem Winterchlaf erwachte Natur. Er wird finden, daß überall Leben herrscht. Die zahlreichen Wasserfäden der Erde, die Lebensadern unseres Planeten, pulsiren, von den vielen zerschmolzenen Schneemassen des Winters gepeist, viel lebhafter und senden die tanzenden Wogen der Bäche und Flüsse den tiefer gelegenen Stellen, den Seen und Meeren, zu. Ueberall ipriest das üppigste Grün hervor. Millionen kleiner geflügelter Wesen steigen aus den bunten Blumenbeeten in die Luft auf und erfüllen sie mit dem harmonischen Geräusche ihres kurzlebigen Daseins. Freudendurchzuckenden durchheilen die Ader der Erde wie elektrische Funken die Sommerluft. Die ganze so inspirirte Natur unter den Sternen wird im Liebesblicke des Menschen zu einem Wesen voll Gefühl und Lebenslust für das geistige Ohr seiner Seele aber zu einem Freudenhymnus.

Auch in den Winkeln unserer Stuben und an den Wänden derselben, sowie im Flur des Hauses wird es lebendig, denn der im Winter äußerst seltene Gast, die Stubenfliege (*Musca domestica* L.), belästigt uns mit dem Beginne der warmen Jahreszeit wieder

mit steter Gegenwart. Menschen und Thiere fühlen sich von diesem geflügelten Wesen unangenehm berührt, gleichgiltig, ob es sich auf den Körper legt oder in den verschiedenen Wasserbehältnissen, Trinkbechern, Milchkannen, Kochgeschirren u. s. w. alle erdenklichen Schwimmbüchsen durchdringt. Es gibt wohl kein Thier auf der ganzen Erde, welches, ohne durch Lebensbedingungen an den Menschen gefettet zu sein, sich so beharrlich und ausschließend in dessen Gesellschaft drängt wie die Stubenfliege, und ihn überall hin begleitet, wohin er seine Hütten oder Paläste baut. In geringer Entfernung von menschlichen Wohnungen gehört sie schon zu den Seltenheiten. Ueber ihr Verbreitungsgebiet haben wir keine genauen Daten. Man kann jedoch annehmen, daß sie sich in allen bewohnten Landstrichen der Erde heimisch findet. Seefahrer bringen sie mit den Schiffen über's Meer und Reisende haben dieselbe sowohl auf den Mont-Blanc, in den Bergen des Himalaya, wie auch in den Anden Südamerikas munter und vergnügt angetroffen. Sie verkostet von Allem, was ihr zugänglich ist, hält sich am liebsten bei Süßigkeiten auf und weilt auch sehr gerne in unleren Vorkaterkammern. In Krankenhäusern und Spitalern ist sie ein gar gefährlicher Gast, da sie im Stande ist, gewisse Krankheiten in wunde Körperstellen einzupumpfen. Es ist daher kein Wunder, wenn die Menschen von jeher darauf bedacht waren, Mittel und Wege zu finden, um sich dieses zudringlichen Insektes zu entledigen.

Zu den natürlichen Fliegenvertilgern gehören mehrere Thiere, die sich derselben zu ihrer Nahrung bedienen. Verschiedene Singvögel und besonders die Rothkehlchen (*Motacilla rebeccula*) sind es, welche man im Zimmer frei herumfliegen läßt, die in vielen Gegenden zu den ersten Fliegenfressern zählen. Auch junge Katzen fangen mit großer Heftigkeit die Fliegen und zehren sie auf, welche Thatsache das Vorurtheil, daß sie ihnen schaden, als unbegründet erscheinen läßt. In bewohnten Räumen üben die verschiedenen Spinnennarten, Wespen u. die polizeiliche Aufsicht über die Fliegen.

Eine zweite Klasse von Vertilgungsmitteln bilden mehrere Gifte, von denen besonders Quassiaabkochung und Arsenik angewendet werden. Die erstere mischt man mit Zucker und stellt sie in flachen Napfchen auf oder man trinkt damit Löschpapier, das man auf geeignete Plätze, besonders Fensterbretter bringt. Derartige Mischungen haben den Vortheil, daß die Fliegen davon betäubt werden und in der Nähe liegen bleiben, wo man sie dann mit leichter Mühe entfernen oder tödten kann. Die letztere Vorsicht ist deshalb nothwendig oder empfehlenswerth, weil die Fliegen, wenn man sie längere Zeit in ihrem betäubten Zustande liegen läßt, sich wieder erholen und auf- und davonfliegen. Sicherer tödtet der Arsenik, der daher auch den Namen Fliegenstein oder Fliegenkobalt führt und der einen wesentlichen Bestandtheil der verschiedenen Fliegenpapiere ausmacht, deren Verkauf eigentlich den Apothekern allein zusteht. Der Arsenik ist aber wegen seiner Giftigkeit nicht überall anwendbar und insbesondere da zu verwerfen, wo Kinder dazu gelangen oder durch die Fliegen das Gift auf Speisen übertragen werden könnte, so z. B. in Victualienhandlungen, Speisekammern, Küchen, Kinderstuben u.

Merkwürdig ist die in einem Theile von Italien übliche Methode, sich der Fliegen zu entledigen. Dort legt oder hängt man Büsche großer Farnkräuter, besonders des Adlersfarns (*Pteris aquilina*), in die Zimmer, worauf sie sich die Fliegen zahlreich sammeln, dann trägt man sie behutsam hinaus und wirft sie in's Feuer. Das erwähnte Farnkraut wächst auch in unsern Wäldern häufig, doch erinnern wir uns nicht beobachtet zu haben, daß man es hier zu diesem Zwecke gebraucht.

Zur Klasse der mechanischen Vertilgungsmittel gehört eine merkwürdige Pflanze aus Carolina, zur Familie der Gistineen gehörig, nämlich die Fliegenfalle, *Dionaea muscipula*, deren Blätter ähnlich den Blättern der Mimosen außerordentlich empfindlich sind und bei jeder leisen Berührung sich sofort zusammenziehen, Ihre Form ist doppelt oblong, einer Muschelschale nicht unähnlich, so daß dem Muschelschloße die kräftige Mittelrippe entspricht. Die Ränder sind mit starken Wimperhaaren eingefaßt, die den Abschluß vervollständigen helfen. Setzt sich nun auf ein solches Blatt ein kleines Insekt, z. B. eine Fliege, so klappt das Blatt zusammen und bleibt so lange in diesem Zustande, bis der durch die Rettungsversuche des Thieres und seine Bewegungen entstandene Reiz nachläßt, mit anderen Worten, bis dieses todt ist. Doch die Pflanze ist zugärllich in ihrer Kultur, so daß sie bei uns nur eine seltene Zierde der Gewächshäuser ohne eigentlichen praktischen Nutzen ist.

Nicht auf die eben genannte eigenthümliche Art wirken andere Vertilgungsmittel der Stubenfliege, zu denen — als sehr häufig angewendet — die Leimruthen gehören. Sie sind Nachahmungen dessen, was wir in der freien Natur an verschiedenen Pflanzen gewöhnlich wahrnehmen können, in deren Blütenhonig die nachschenden Fliegen festgehalten werden und mitten im Ueberfluß an Nahrungstoff absterben. Zu diesen Pflanzen gehören: die Glockenblumen (*Campanula*) und deren Verwandten, ferner die Scrophulariaceen, Bignoniaceen, z. B. *Scrophularia*, *Chelone*, *Pentastemon*, *Digitalis*, *Gloxinia*, *Achimenes*, *Colaea*, unter den Asclepiadeen insbesondere *Asclepias Hoya* u. s. w. Bei anderen ist die äußere Oberfläche der Pflanze durch seine Drüsen so klebrig, daß kleine Insekten, die

sich darauf legen oder beim Vorbeifliegen anstreifen, festgehalten werden und absterben. Hierher gehören insbesondere die Pechneffe, Lichais Viscaria, verschiedene Arten Silene, besonders das Leimkraut, Silene Viscago und die ihr ähnliche russische Silene viscagionides, ferner die Madia-Arten, sowie die als Topfgewächse so beliebten Cuphea, von denen besonders Cuphea silenoides durch recht ansehnliche Klebkraft sich auszeichnet.

Durch Klebkraft wirkt auch das als Fliegenfänger direct empfohlene Apocynum androsaemifolium aus Nordamerika. Es ist dies eine perennirende, halbstrauchartige Pflanze, welche in den Monaten Juli und August zur Blüte kommt. Die Pflanze hat dadurch, daß ihr Honig die danach lüsterne Flieger festhält und denselben ihr Grab bereitet, eine gewisse Berühmtheit erlangt, und es ist jedenfalls sehr interessant diese Pflanze zu beobachten. Sie kommt sehr leicht bei uns im Freien fort, verlangt wenig Abwartung und vermehrt sich einfach durch Wurzelstöcklinge; durch ihren vollen üppigen Wuchs und ihre schönen zahlreichen, wohlriechenden Blumen wird sie jedenfalls zur Zierde des Gartens. Ob sie im Zimmer nützlich zu verwenden sein wird, ist weniger wahrscheinlich, da sie 60 cm

hoch und darüber wachsend zum Topfgewächs doch wohl etwas zu groß sein dürfte, und die Blütenzweige, abgetrennt und in's Wasser gesteckt, sich nicht lange frisch erhalten.

Die mechanischen Vorrichtung zur Fliegenvertilgung will ich übergehen, um auch zum Schlusse zu kommen; denn soeben hat sich eine Fliege auf meine Feder niedergelassen, als wollte sie sagen: „Halte ein mit Deinen Mittheilungen über Vertilgungsmittel gegen die Fliegen, willst Du nicht den ganzen Sommer von den Kantippen unseres Geschlechtes Tag und Nacht verfolgt werden!“

„Landw. Zeitung.“

Aberdeen, den 13. Juli 1880.

Häringsfang: Nach schottischen Berichten ist derselbe so reichlich, wie seither für diese frühe Jahreszeit noch nicht bekannt war. Preise sind in Folge dessen weidend und hat jede Kauflust für später aufgehört. Ueber 8000 T. große und kleine Häringe z. sind bereits nach Deutschland unterwegs, während in anderen Jahren der Fang erst gegen den 18—22. Juli begann. Das zuerst eintreffende Quantum wird bei der Hitze leider etwas gelitten haben und aus sogenanntem Vorfang bestehen.

A vasuti vonatok menet- és érkezési ideje.
Eperjesen, f. évi május 15-től kezdve.

Eperjes—Oderberg.			
Eperjesről ind.	4 óra 17 p. reg.	Oderbergbe ér.	5 óra 28 p. másn. reg.
Oderbergéről	11 „ 5 „ délb.	„ „ „ „	„ „ 22 „ „ „
„ „ „ „	11 „ 44 „ reg. Eperjesre	„ „ „ „	„ „ 26 „ „ „
„ „ „ „	5 „ 45 „ estv. „	„ „ „ „	„ „ 22 „ „ „
Eperjes—Budapest.			
Eperjesről ind.	7 óra 59 p. reg.	Budapestre ér.	7 óra 58 p. estv.
Budapestről	9 „ 27 „ estv.	„ „ „ „	„ „ 33 „ reg.
„ „ „ „	10 „ 50 „ „	Eperjesre	„ „ 58 „ „
„ „ „ „	7 „ 34 „ reg.	„ „ „ „	„ „ 56 „ „
Eperjes—Tarnow.			
Eperjesről ind.	2 óra 24 p. délut.	Tarnowra ér.	12 óra 47 p. éjjel.
Tarnowról	8 „ 11 „ estv.	„ „ „ „	„ „ 40 „ délb.
„ „ „ „	1 „ 45 „ délb. Eperjesre	„ „ „ „	„ „ 29 „ reg.
„ „ „ „	2 „ 54 „ éjjel.	„ „ „ „	„ „ 50 „ délb.
Eperjes—Ujhely.			
Eperjesről ind.	12 óra 5 p. délb.	Ujhelybe ér.	5 óra 52 p. estv.
Ujhelyről	3 „ 19 „ éjjel.	Eperjesre	„ „ 58 „ reg.
„ „ „ „	8 „ 58 „ reg.	„ „ „ „	„ „ 22 „ délb.
Eperjes—Kassa.			
Eperjesről ind.	4 óra 17 p. reggel.	Kassára ér.	6 óra 30 perc.
„ „ „ „	7 „ 59 „ „	„ „ „ „	„ „ 40 „ „
„ „ „ „	12 „ 5 „ délb.	„ „ „ „	„ „ 10 „ „
„ „ „ „	9 „ 27 „ estv.	„ „ „ „	„ „ 08 „ „
Kassáról	6 „ 35 „ reggel.	Eperjesre	„ „ 58 „ „
„ „ „ „	12 „ 28 „ délb.	„ „ „ „	„ „ 22 „ „
„ „ „ „	6 „ 13 „ estv.	„ „ „ „	„ „ 56 „ „

Kiadó-tulajdonos: Az Eperjesi Bankgyűlet.
Felelős szerkesztő: Kyss Géza.

HIRDETÉSEK.

Am besten	zum Sortiren	geeignet
Original	Mayer	Trieurs
16.000 Maschinen im Betriebe		Man verlange die Fabriks- Marke
30 MEDAILLEN	J. GROSSMANN	
Wohnort: Budapest		Nr. 76.
Niederlage bei Samuel Linkesch Witwe		in Eperjes.

A fő-utcai 19-ik sz. házban, az első emeleti, három szobából álló lakás október 1-től bérbe adandó. 402 1—2

Hirdetmény.

Alólírott városi tanács részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a város főutcájának közepén igen előnyösen fekvő, a kor igényeinek megfelelőleg tetemes költségekkel díszesen és két emeletre kiépített „Fekete sas“ című vendégház f. é. október hó elsejétől, esetleg november hó elsejétől számítva 9 egymásután következő évre bérbe fog adni.

A bérbeadás eszközzése céljából f. évi augusztus hó 31-én d. e. 10 órakor a városi tanácsstermben nyilvános árverés fog megtartatni, melyre a vállalkozók oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy a bérfeltételek a polgármesteri hivatalban megtekinthetők.

A szóbeli árverés megkezdéséig zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtnak, melyek 300 frt bánatpénzzel látandók el.

Az árverés eredményének jóváhagyása a v. közgyűlésnek van fenntartva.

Eperjes sz. kir. város tanácsa 1880. évi július hó 6-án. 398 2—3

Schankregal-Verpachtung

Das Kompoessorat zu Girált Sárooszer Komitat verpachtet vom 1. Jänner 1881 ab, im Wege einer am 5. September 1. J. Vormittags um 10 Uhr im Hause des gefertigten zu Girált abzuhaltenen öffentlichen Licitation die dem Girált Kompoessorat eigenthümlich angehörende Schankgerechtigkeit sammt zwei Wirthshäuser in der Marktgemeinde Girált.

Die näheren Bedingungen sind in Eperjes in der Kanzlei des Hr. Advokaten Karl v. Urbán, und in Girált bei dem Unterfertigten zu ersehen. Girált, am 12. Juli 1880.

Béla v. Ferentzy,
Direktor des Girált Kompoessorates.

UMRATH & COMP. in BUBNA b. PRAG,
Fabrikanten landwirtschaftlicher Maschinen,
empfehlen ihre durch streng solide Ausführung, leichten Gang, große Leistungsfähigkeit und Neudersch best bekannten und auf der heurigen Prager landwirthsch. Ausstellung mit dem ersten Preis ausgezeichnet Specialitäten in:

Hand- und Göpel-Dresch-Maschinen
von 1 bis 8 Pferde- oder Ochsenkräfte,
sowohl fahrbar wie feststehend. Ferner fabriciren wir in verschiedenen Größen best bewährte:
Putzmühlen, Säckselschneider, Schrottmühlen etc. etc.
Plukirte Preis-Courante in den Landesprachen gratis und franco. 5—10

Zahlreiche Zeugnisse der ersten med. Autoritäten. Medaillen verschiedener Ausstellungen.
Durch 30 Jahre erprobtes
Anatherin-Mundwasser
von I. G. POPP,
f. I. Hof-Zahnarzt, Wien, Stadt, Bognergasse 2,
jedem anderen Zahnwasser vorzuziehen als wirkliches Präservativ gegen Zahn- und Mundkrankheiten, gegen Fäulnis und Lockerwerden der Zähne, von angenehmem Geruch und Geschmack, stärkt das Zahnfleisch und dient als unvergleichliches Zahnreinigungsmittel. Dasselbe ist auch ein ausgezeichnetes Gurgelwasser für Halsleidende.

Um dieses beliebte unentbehrlich gewordene Präparat allen Kreisen zugänglich zu machen, sind Flaschen verschiedener Größen, u. z. 1 große Flasche zu fl. 1.40, 1 mittlere zu fl. 1 und 1 kleine zu 50 kr. eingeführt.

Popp's Anatherin-Zahnpasta zur Reinigung, Stärkung und Erhaltung der Zähne, Beseitigung des üblen Geruches und Zahnsteines, Preis per Glas-Dose fl. 1.22.

Popp's aromatische Zahnpasta, anerkannt seit einer Reihe von Jahren als das vorzüglichste Mittel für Pflege und Erhaltung der Mundhöhle und der Zähne, Preis pr. St. 35 kr.

Popp's vegetabil. Zahnpulver reinigt die Zähne, entfernt den so lästigen Zahnstein und die Glanz der Zähne nimmt an Weiße und Zartheit immer zu. Preis per Schachtel 63 kr.

Dr. Popp's Zahn-Plombe zum Selbstausfüllen hoher Zähne.

Aromatische med. Kräuterseife zur Verschönerung des Teints und erprobt gegen alle Hautunreinigkeiten, in versiegelten Drig.-Päckchen à 30 kr.

Zur gefälligen Beachtung! Zum Schutze vor Fälschung wird das P. T. Publikum aufmerksam gemacht, daß sich am Halse einer jeden Flasche des Anatherin-Mundwasser eine Schutzmarke (die Firma Hyea und Anatherin-Präparate) befindet, sowie jede Flasche noch mit einer äußeren Hülle umgeben ist, welche im deutlichen Wasserdruck den Reichthaber und Firma zeigt. 399

Hirdetmény.
A városi felső malomnak f. é. október hó elsejétől számítandó három egymásután következő évre leendő bérbeadására vonatkozólag f. é. augusztus hó 16-án d. e. 10 órakor a városi tanácsstermben nyilvános árverés fog megtartatni, miről a vállalkozni szándékozók azzal értesítetnek, hogy a bérleti feltételek a v. polgármesternél megtekinthetők, s hogy a szóbeli árverés megkezdéséig zárt írásbeli s 340 frtnyi bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtnak.

Eperjes város tanácsa 1880. évi július hó 23-án. 403

Das Gut
in
Szinye-Ujfalu
ist
vom 1-ten Oktober 1. J.
zu verpachten.
Näheres bei **Paul v. Szinyey**
395 2—3 in Jernye.

Die ungeheueren Verluste,
welche die große Londoner Stimmelfabrik Godderidge Brothers and Comp. bei dem jüngsten bedeutenden Falliment der Glasgower Bank erlitten hat, haben dieselbe so erschüttert, daß sie befohlen, ihre Fabrik zu sperren und die massenhaft vorräthigen, vorzüglichsten, bei allen Ausstellungen mit goldenen Medaillen ausgezeichneten eisernen Möbel um den vierten Theil des Fabrikpreises gänzlich auszuverkaufen. — Ad offerre demnach die von obigen Hause bei mir kommissionirten wunderhübschen

4000 Stück eisernen Betten für Erwachsene,
(eine wahre Prachtarbeit und eine unerreichte Zierde jeder Wohnung und jeden Zimmers) zu dem fabelhaft billigen, noch nicht dagewesenen Exportpreise per Stück nur 5 fl. (früherer Preis fl. 32.50). — Bestellungen effectuiren auch einzeln, so lange der Vorrath reicht, in stets vorrätthigen fehlerfreien Exemplaren sofort gegen Geldeinendung oder Nachnahme: 394 2—12

S. Hommer,
Maschinenlager in Wien, Landstraße, Gärtnergasse Nr. 18.
Zusätzliche für den Sommer und Herbst sind eiserne Betten, da sie eine unverwundliche Dauerhaftigkeit besitzen und unheimlich darbierten, gernen in jeder Beziehung bei weitem vorzuziehen!!!

CHOCOLADE KÜFFERLE.
Nur vorzügliche Chocolate kann den Consumenten bei längerem Genuffe gleichmäßig befriedigen. In Wien und dadurch schwer verdaulich und bei öfterem Genuffe widerstehend, neben dem gewöhnlichen Kaffee als Frühstück nicht einbürgert. In anderen Ländern, wo Chocolate schon seit Jahren in tadellosen Zustand erzeugt wird, hat sie auch, wie in Frankreich und Spanien, in richtiger Würdigung ihrer ausgezeichneten Eigenschaften beinahe durchgängig den Kaffee als Frühstück verdrängt.

Gewöhnliche gute Sorten zu 51, 56 und 66 kr. per 1/4 Kilo.
Feinste Sorten zu 76, 86 kr. 1 fl. 26 kr. und 1 fl. 51 kr. per 1/4 Kilo.

Depots in Eperjes bei **Hrn L. Holenia, Béla Stanzel u. J. W. Gallotsik.**

Auswanderung!
Die Königl. Belgischen Postdampfer der „RED STAR LINE“ fahren jeden Samstag **DIRECT** von **ANTWERPEN** nach **NEW-YORK & PHILADELPHIA.**
Ausgezeichnete Dampfer mit vorzüglicher Einrichtung für Passagiers aller Klassen. Deutsche Bedienung und Arzt auf jedem Schiff. — Preise ermässigt.
Man wende sich an **B. van der Becke** in **ANTWERPEN** oder **G. KOZÁK** in **KASCHAU.**
Nymatott az „Eperjesi Bankgyűlet“ gyorssajtóján Eperjesen. 267 13

sich darauf legen oder beim Vorbeifliegen anstreifen, festgehalten werden und absterben. Hierher gehören insbesondere die Pechneffe, Lichais Viscaria, verschiedene Arten Silene, besonders das Leimkraut, Silene Viscago und die ihr ähnliche russische Silene viscagionides, ferner die Madia-Arten, sowie die als Topfgewächse so beliebten Cuphea, von denen besonders Cuphea silenoides durch recht ansehnliche Klebekraft sich auszeichnet.

Durch Klebekraft wirkt auch das als Fliegenfänger direct empfohlene Apocynum androsaemifolium aus Nordamerika. Es ist dies eine perennirende, halbstrauchartige Pflanze, welche in den Monaten Juli und August zur Blüte kommt. Die Pflanze hat dadurch, daß ihr Honig die danach lüsteren Flieger festhält und denselben ihr Grab bereitet, eine gewisse Berühmtheit erlangt, und es ist jedenfalls sehr interessant diese Pflanze zu beobachten. Sie kommt sehr leicht bei uns im Freien fort, verlangt wenig Abwartung und vermehrt sich einfach durch Wurzelschößlinge; durch ihren vollen üppigen Wuchs und ihre schönen zahlreichen, wohlriechenden Blumen wird sie jedenfalls zur Zierde des Gartens. Ob sie im Zimmer nützlich zu verwenden sein wird, ist weniger wahrscheinlich, da sie 60 cm

hoch und darüber wachsend zum Topfgewächs doch wohl etwas zu groß sein dürfte, und die Blütenzweige, abgetrennt und in's Wasser gesteckt, sich nicht lange frisch erhalten.

Die mechanischen Vorrichtung zur Fliegenvertilgung will ich übergehen, um auch zum Schlusse zu kommen; denn soeben hat sich eine Fliege auf meine Feder niedergelassen, als wollte sie sagen: „Halte ein mit Deinen Mittheilungen über Vertilgungsmittel gegen die Fliegen, willst Du nicht den ganzen Sommer von den Kantippen unseres Geschlechtes Tag und Nacht verfolgt werden!“

„Landw. Zeitung.“

Aberdeen, den 13. Juli 1880.

Häringsfang: Nach schottischen Berichten ist derselbe so reichlich, wie seither für diese frühe Jahreszeit noch nicht bekannt war. Preise sind in Folge dessen wechsend und hat jede Kauflust für später aufgehört. Ueber 8000 T. große und kleine Häringe zc. sind bereits nach Deutschland unterwegs, während in anderen Jahren der Fang erst gegen den 18-22. Juli begann. Das zuerst eintreffende Quantum wird bei der Fiße leider etwas gelitten haben und aus sogenanntem Vorfang bestehen.

A vasuti vonatok menet- és érkezési ideje.
Eperjesen, f. évi május 15-től kezdve.

Eperjes—Oderberg.		Eperjes—Budapest.		Eperjes—Tarnow.		Eperjes—Ujhely.		Eperjes—Kassa.	
Eperjesről ind.	4 óra 17 p. reg.	Oderbergbe érk.	5 óra 28 p. másn. reg.	Eperjesről ind.	7 óra 59 p. reg.	Budapestre érk.	7 óra 58 p. estve.	Eperjesről ind.	4 óra 17 p. reggel.
Oderbergéről	11 „ 44 „ reg.	Eperjesre	11 „ 26 „ „ estv.	Budapestről	10 „ 50 „ „	Eperjesre	7 „ 58 „ „ reg.	Kassáról	6 „ 35 „ „ reggel.
„	5 „ 45 „ „ estv.	„	2 „ 22 „ „ délut.	„	7 „ 54 „ „ reg.	„	7 „ 56 „ „ estv.	„	12 „ 28 „ „ délb.
„	„	„	„	„	„	„	„	„	6 „ 13 „ „ estve.

Kiadó-tulajdonos: Az Eperjesi Bankgyűlet.
Felelős szerkesztő: Kyss Géza.

HIRDETÉSEK.

Am besten	zum Sortiren	geeignet
Original	Mayer	Trieurs
16.000 Maschinen im Betriebe		Man verlange die Fabriks-Marke
80 MEDAILLEN	J. GROSSMANN	
Wahnerstr.	Budapest	Nr. 76.
Niederlage bei Samuel Linkesch Witwe in Eperjes.		

UMRATH & COMP. in BUBNA b. PRAG,
Fabrikanten landwirtschaftlicher Maschinen.
empfehlen ihre durch streng solide Ausführung, leichten Gang, große Leistungsfähigkeit und Reinlichkeit best bekannten und auf der heurigen Prager landwirthschaftl. Ausstellung mit dem ersten Preis ausgezeichnet Specialitäten in:

Hand- und Göpel-Dresch-Maschinen
von 1 bis 8 Pferde- oder Ochsenkräfte,
sowohl fahrbar wie feststehend. Ferner fabriciren wir in verschiedenen Größen best bewährte:
Putzmühlen, Hächelschneider, Schrottmühlen etc. etc.
Auskünfte Preis-Courante in den Landesprachen gratis und franco.

Zahlreiche Zeugnisse der ersten med. Autoritäten. Medaillen verschiedener Ausstellungen.
Durch 30 Jahre erprobtes
Anatherin-Mundwasser
von I. G. POPP,
I. I. Hof-Zahnarzt, Wien, Stadt, Bognergasse 2,
jedem anderen Zahnwasser vorzuziehen als wirliches Präparat gegen Zahn- und Mundkrankheiten, gegen Fäulnis und Lockerwerden der Zähne, von angenehmem Geruch und Geschmack, stärkt das Zahnfleisch und dient als unvergleichliches Zahnreinigungsmittel. Dasselbe ist auch ein ausgezeichnetes Gurgelwasser für Halsleidende.

Um dieses beliebte unentbehrlich gewordene Präparat allen Kreisen zugänglich zu machen, sind Flaschen verschiedener Größen, u. z. 1 große Flasche zu fl. 1.40, 1 mittlere zu fl. 1 und 1 kleine zu 50 kr. eingeführt.

Popp's Anatherin-Zahnpaste zur Reinigung, Stärkung und Erhaltung der Zähne, Beseitigung des üblen Geruches und Zahnsteines, Preis per Glas-Dose fl. 1.22.

Popp's arom. Zahnpaste, anerkannt seit einer Reihe von Jahren als das vorzüglichste Mittel für Pflege und Erhaltung der Mundhöhle und der Zähne, Preis pr. St. 35 kr.

Popp's vegetabil. Zahnpulver reinigt die Zähne, entfernt den so lästigen Zahnstein und die Glasur der Zähne nimmt an Weiße und Hartheit immer zu. Preis per Schachtel 63 kr.

Dr. Popp's Zahn-Plombe zum Selbstausfüllen hoher Zähne.

Aromatische med. Kräuterseife zur Verschönerung des Leints und erprobt gegen alle Hautunreinigkeiten, in versiegelten Drog.-Päckchen à 30 kr.

Zur gefälligen Beachtung! Zum Schutze vor Fälschung wird das P. T. Publikum aufmerksam gemacht, daß sich am Halse einer jeden Flasche des Anatherin-Mundwasser eine Schutzmarke (die Firma Hygea und Anatherin-Präparate) befindet, sowie jede Flasche noch mit einer äußeren Hülle umgeben ist, welche im deutlichen Wasserdruck den Reichthaber und Firma zeigt.

Hirdetmény.
A városi felső malomnak f. é. október hó elsejétől számítandó három egymásután következő évre leendő bérbeadására vonatkozólag f. é. augusztus hó 16-án d. e. 10 órakor a városi tanácssteremben nyilvános árverés fog megtartatni, miről a vállalkozni szándékozók azzal értesítettek, hogy a bérleti feltételek a v. polgármesternél megtekinthetők, s hogy a szóbeli árverés megkezdéséig zárt írásbeli s 340 frnyi bánatpénzzel ellátott ajánlatok is elfogadtatnak.
Eperjes város tanácsa 1880. évi július hó 23-án.

A fő-utcai 19-ik sz. házban, az első emeleti, három szobából álló lakás október 1-től bérbe adandó.

Hirdetmény.
Alólírott városi tanács részéről ezennel közhírre tétetik, hogy a város főutcájának közepén igen előnyösen fekvő, a kor igényeinek megfelelőleg tetemes költségekkel díszesen és két emeletre kiépített „Fekete sas“ című vendégház f. é. október hó elsejétől, esetleg november hó elsejétől számítva 9 egymásután következő évre bérbe fog adatni.
A bérbeadás eszközlése céljából f. évi augusztus hó 31-én d. e. 10 órakor a városi tanácssteremben nyilvános árverés fog megtartatni, melyre a vállalkozók oly megjegyzéssel meghivatnak, hogy a bérfeltételek a polgármesteri hivatalban megtekinthetők.
A szóbeli árverés megkezdéséig zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak, melyek 300 frt bánatpénzzel látandók el.
Az árverés eredményének jóváhagyása a v. közgyűlésnek van fenntartva.
Eperjes sz. kir. város tanácsa 1880. évi július hó 6-án.

Das Gut
in **Szinye-Ujfalu**
ist vom 1-ten Oktober l. J. zu verpachten.
Näheres bei **Paul v. Szinyey** in Jernye.
395 2-3

Die ungeheueren Verluste,
welche die große Londoner Eisenmöbelfabrik Godderidge Brothers and Comp. bei dem jüngsten beendeten Balken der Glasgower Woll erlitten hat, haben dieselbe so erschüttert, daß sie beschloß, ihre Fabrik zu sperren und die massenhaft vorräthigen, vorzüglichsten, bei allen Ausstellungen mit goldenen Medaillen ausgezeichneten eisernen Möbel um den vierten Theil des Fabrikpreises gänzlich auszuverkaufen. — Ich erbitte demnach die von obigem Hause bei mir kommissionirten wunderhübschen
4000 Stück eisernen Betten für Erwachsene,
(eine wahre Prachtarbeit und eine unerreichte Zierde jeder Wohnung und jeden Zimmers) zu dem fabelhaft billigen, noch nicht dagewesenen Exportpreise per Stück nur 8 fl. (früherer Preis fl. 32.50). — Bestellungen effective auch einzeln, so lange der Vorrath reicht, in stets vorrätthigen feinsten Cremonen-Platen sofort gegen Geldeinbarung oder Nachnahme.
S. Hommer,
Maschinenlager in Wien, Landstraße, Gärtnergasse Nr. 18.
Zusätzliche für den Sommer und Herbst sind eiserne Betten, da sie einen unverwundlichen Schutz gegen alle Ungeziefere und Unreinheit darbieten, in jeder Beziehung bei weitem vorzuziehen!!!

CHOCOLADE KÜFFERLE.
Nur vorzügliche Chocolate kann den Consumenten bei längerem Genuße gleichmäßig befriedigen. In Wien und Oesterreich wurde bisher die Chocolate vielfach mit starkemehaltigen Abfallstoffen verfestet erzeugt und konnte sich, weil durch schwer verdaulich und bei öfterem Genuße widerstehend, neben dem gewohnten Kaffee als Frühstück nicht einbürgern. In anderen Ländern, wo Chocolate schon seit Jahren in tadellosen Zustand erzeugt wird, hat sie auch, wie in Frankreich und Spanien, in richtiger Würdigung ihrer ausgezeichneten Eigenschaften beinahe durchgängig den Kaffee als Frühstück verdrängt.
Gewöhnliche gute Sorten zu 51, 56 und 66 kr. per 1/4 Kilo.
Feinste Sorten zu 76, 86 kr. 1 fl. 26 kr. und 1 fl. 51 kr. per 1/4 Kilo.
Depots in Eperjes bei Hrn L. Holenia, Béla Stanzel u. J. W. Gallotsik.

Schankregal-Verpachtung
Das Kompositat zu Girált Sároser Komitat verpachtet vom 1. Jänner 1881 ab, im Wege einer am 5. September l. J. Vormittags um 10 Uhr im Hause des gefertigten zu Girált abzuhaltenen öffentlichen Licitation die dem Girált Kompositat eigenthümlich angehörende Schankgerechtigkeit sammt zwei Wirthshäuser in der Marktgemeinde Girált.
Die näheren Bedingungen sind in Eperjes in der Kanzlei des Hr. Advokaten Karl v. Urbán, und in Girált bei dem Unterfertigten zu ersehen. Girált, am 12. Juli 1880.
Béla v. Ferentzy,
Direktor des Girált Kompositates.

Auswanderung!
Die Königl. Belgischen Postdampfer der „RED STAR LINE“ fahren jeden Samstag DIRECT von ANTWERPEN nach **NEW-YORK & PHILADELPHIA.**
Ausgezeichnete Dampfer mit vorzüglicher Einrichtung für Passagiers aller Klassen. Deutsche Bedienung und Arzt auf jedem Schiff. — Preise ermässigt.
Man wende sich an **B. van der Becke** in ANTWERPEN oder **G. KOZÁK** in KASCHAU.
Nymatott az „Eperjesi Bankgyűlet“ gyorsajtóján Eperjesen.

IV
Szer
az Ep
Ide int
valamit
lelkes
sunkb
ház le
ellátog
nagy
nes te
ugyan
lokra
de ne
szolgál
T
iglenes
viszony
előadás
Hogy
szinpad
mindig
R
közönsé
„fekete
kításáva
günk k
által, ho
sunkban
E
sítését
lelkesül
megköm
séhez s
a helyi
a város
méltó le

A
morosan
drágaköv
palota p
szült mű
állottak
rajzotak,
A f
látszék a
azon, ha
ruha és u
keresztül
volt hiány
unalmat
Az a
től félig e
halotti cse
nyébe elm
mestersége
maradt ó
titokteljes
ellessé az
titkait?
Azon
mének be
szóval bo
szemüveg
tak valam
kegynek a
nyivel töb
legkisebb
érdemének
Egy
mosolyogva
Minő halvá
ber, mond
hozzátév:
olyan mint
aranyakkal